

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ І ЙОГО РОЛЬ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Піщур Ю. М.

Науковий керівник – ст. викл. Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057)702-14-65)

About the volunteer movement in Ukraine today with enthusiasm speak in many countries of the world, calling this a unique phenomenon. The heyday of volunteer activity fell on us at the time of the Revolution of Dignity and the beginning of the war on the Donbass. In an extremely difficult period, this movement has united the society, created an effective structure of public organizations, groups of people, ready to take on the solution of the most pressing and painful problems of the state.

Волонтерським рухом сьогодні захоплюються у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Мета нашої роботи – з'ясувати поняття волонтерство та визначити його роль для України. Розквіт волонтерської діяльності в Україні припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі, саме тому це питання сьогодні є актуальним. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних і болючих проблем держави. Сьогоднішньому волонтерському руху в Україні мало аналогів не тільки в країнах колишнього СРСР, а й на Заході, звідки, власне, й прийшов термін «волонтерство». Слово «волонтер» походить від французького *volontaire* (доброволець), яке в свою чергу запозичено з латинського *voluntarius* (*voluntas* – вільне волевиявлення, *volō* – бажання, намір). Тобто волонтерство – добровільна безкорисна суспільно важлива діяльність [1].

Волонтерський рух в сучасній Україні починає розвиватися з перших років її незалежності. Його початком є 1992 рік, в якому засновується служба «Телефон довіри», співробітниками якої є виключно волонтери. Протягом деякого часу з'являються організації, що реалізують різні соціальні проекти допомоги багатодітним сім'ям, людям похилого віку, наркозалежним, тощо.

Але загалом до 2014 року, у порівнянні з іншими країнами світу, волонтерський рух в Україні розвивається значно слабше. Згідно рейтингу World Giving Index на 2010 рік Україна займала лише 150 місце і мала лише 5% населення, яке займалося волонтерською справою. Але Революція Гідності, анексія Криму та війна на Донбасі все змінили, адже саме ці події стали поштовхом для багатьох українців стати волонтерами.

Без волонтерів Майдан «не прожив би» і трьох днів. Він би зібрався, але навряд чи вистояв без надійного, по-справжньому народного волонтерського тилу. Всі пам'ятають, як кияни показали всій країні

приклад дивовижної самоорганізації заради досягнення головної мети – змінити Україну, зробити її правовою європейською державою. Кожну добу на Хрещатик добровільно приїздили і приходили тисячі містян, готових надати безкоштовну допомогу мітингувальникам. Волонтери взяли на себе велику частину роботи з облаштування комфортного перебування людей на Майдані: вони організовували польові кухні, встановлювали намети, надавали необхідну інформацію. Волонтерами ставали також і професіонали – медики, юристи, психологи – всі ті, що прагнули допомогти однодумцям [1].

Можливо, найбільш значущим результатом Революції Гідності, окрім усвідомлення українцями необхідності побудови національної держави, стало саме виникнення волонтерського руху – тієї важливої складової громадянського суспільства і головної, на той час, рушійної сили реформування країни.

Після анексії Криму і початку війни на Донбасі волонтерство піднялось на найвищий рівень розвитку за весь час незалежності України. У грудні 2014 року компанія GfK Ukraine провела загальнонаціональне дослідження стану волонтерства в Україні. Згідно висновків дослідження, українці визнають велику роль волонтерського руху в суспільних процесах: 62% визнають роль волонтерів у політичних змінах останнього року, 85% вважають, що волонтерський рух допомагає зміцненню миру, а 81% схильні вважати волонтерський рух обов'язковою складовою громадянського суспільства.

З 2015 року в Україні почали розвиватися волонтерські мережі, які об'єднали в собі волонтерів з різних міст та різного віку. Наймасовішим з них є Volunteer Community, що об'єднує більш ніж 5000 волонтерів з 21 міста України. Наразі волонтерський рух в Україні виходить на іншу ланку.

Отже, волонтерські та благодійні організації професійно розвилися в напрямку роботи з волонтерами та пропонують програми в яких передбачені різні етапи роботи з кожним волонтером індивідуально, починаючи з прийому волонтерів, визначення ролі та діяльності, формулювання цілі, завдання та критеріїв успіху діяльності, підготовки та супервізії волонтерів. Варто зазначити, що тепер волонтерство не розглядається, як виключно альтруїстичний намір волевиявлення, все частіше волонтерство розглядається, як засіб для розвитку, соціалізації, позиціонування, впливу та отримання нових знань, знайомств та навичок.

Література

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2324579-ukrainske-volonterstvo>

2. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. Х. : Право, 2015.